

مرکز مجاز امام صادق علیه السلام

جواهر البلاغه

محسنات لفظية (٢)

جلسه ٨٠

استاد رفعتی

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

محسنات لفظية (الجناس)

اقسام جناس لفظی:

٢- جناس غیر تام: دو لفظ، حداقل در یکی از چهارمورد، اختلاف دارند:

٢-٤- اختلاف در نوع حروف؛ که دو قسم است:

الف- مخرج دو حرف، نزدیک به هم است (مضارع): لیل دمس و طریق طامس.

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ب- مخرج دو حرف، از هم دور است (لاحق): هُمزة لُمزة.

تنبيهات جناس لفظی:

١- گاهی دو کلمه متجانس، از لحاظ لفظ باهم شبیه هستند ولی در کتابت مختلفند:

الف- یکی نون و دیگری تنوین است:

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

أعذب خلق الله نطقاً و فماً - إن لم يكن أحق بالحسن فمن

ب- یکی هاء و دیگری تاء است:

فلا تعیدن حدیثاً إن طبعهم - موکل بمعاداة المعادات

مرکز مجاز امام صادق علیه السلام

ج- یکی ضاد و دیگری ظاء است: وجوه یومئذ ناضرة إلى ربها ناضرة.

۲- ملحقات جناس:

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

الف- دوکلمه در حروف اصلی شبیه به هم هستند ولی از یک ریشه نیستند (جناس مطلق):

قال إني لعملكم من القالين.

ب- درحروف اصلی مثل هم بوده و از یک ریشه هستند (جناس اشتقاق):

فأقم وجهك للدين القيم.

ج- دوکلمه وضعاً شبیه هم هستند ولی در تلفظ فرق دارند:

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

غرگ عزگ، فصار قصاری ذلک ذلک....

۳- اگر دو متجانس، کنارهم بیایند، به آنها مزدوج گفته می شود: مَنْ قرع بابا و لَجَّ و لَجَّ.

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv